

Ecologisch onderzoek

Nieuwe Komstraat Lobith

Dit rapport is gedrukt op
100% FSC-papier

September 2023

rapportnummer: 221657 – Nieuwe Komstraat

INVENTARISATIE, ADVISERING & ONTWIKKELING

Colofon

Titel:

Ecologisch onderzoek
Nieuwe Komstraat Lobith

In opdracht van:

Gemeente Zevenaar

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN

T 0544-350297

M 06- [redacted]

E info@ecochore.nl

I www.ecochore.nl

Onderzoeksgroepen:

Nader onderzoek naar vleermuizen

Onderzoeksmethodiek:

Auditieve (batdetector Pettersson D240x, D500x, batlogger M en Anabat Walkabout), visuele inspectie en territoriumkartering

Auteur:

[redacted]

Collegiale toetsing:

[redacted]

Datum:

september 2023

Status:

definitief

Foto voorzijde:

huismus, gewone dwergvleermuis
gierzwaluw en projectgebouw

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij Samenwerkingsverband Ecologie: www.ecochore.nl

INHOUD

1. AANLEIDING EN DOEL	1
2. INVENTARISATIEOPZET	2
2.1 ONDERZOEKSMETHODIEK	3
2.1.1 AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK	3
2.2 VOLLEDIGHEID INVENTARISATIE	4
2.3 GEBIEDSBESCHRIJVING	4
2.4 GEPLANEDE SLOOPWERKZAAMHEDEN	5
3. ONDERZOEKSRESULTATEN	6
3.1 VLEERMUIZEN	6
3.1.1 VOORZOMERONDERZOEK - KRAAMPERIODE	6
3.1.2 NAZOMERONDERZOEK – BALTS-/PAARPERIODE	7
4. TOETSING SOORTENBESCHERMING–WET NATUURBESCHERMING	8
4.1 ALGEMEEN	8
4.2 EFFECTEN	8
4.2.1 VLEERMUIZEN	8
4.2.2 LEEFGEBIED VLEERMUIZEN	9
5. CONCLUSIE	10
GERAADPLEEGDE BRONNEN	11
BIJLAGEN	12
BIJLAGE 1 – GEBIEDSIMPRESSIE	13
BIJLAGE 2 – VERSPREIDINGSKAARTEN AANGETROFFEN SOORTEN	14
BIJLAGE 3 - TOELICHTING WET NATUURBESCHERMING – SOORTENBESCHERMING	15

1. AANLEIDING EN DOEL

Aan de Nieuwe Komstraat 19 in Lobith is Gemeente Zevenaar voornemens het bestaande schoolgebouw te slopen om ruimte te maken voor woningbouw.

Het slopen van een gebouw kan effecten hebben op aanwezige beschermde soorten. Middels de Wet Natuurbescherming wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Als er plannen zijn om bepaalde (ruimtelijke) handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Door het uitvoeren van een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn dat een ontheffing moet worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Dit is in de meeste gevallen de betreffende provincie waarin het project ligt.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Wet Natuurbescherming, is aan Ecochore Natuurtechniek opdracht gegeven voor de uitvoering van een ecologisch onderzoek om zo de mogelijk negatieve effecten op vleermuizen in kaart te brengen. Op voorhand is ingeschat dat van vleermuizen te weinig gedetailleerde en recente verspreidingsgegevens voorhanden waren waardoor nader onderzoek naar deze soorten noodzakelijk werd geacht. Om deze reden is naar deze soortgroep nader onderzoek uitgevoerd.

Om de functie van het gebied voor vleermuizen in kaart te kunnen brengen, is het ecologisch onderzoek uitgevoerd in de periode september 2022 en mei-juli 2023. Hierbij zijn verschillende inventarisaties uitgevoerd door deskundigen op het gebied van vleermuizen.

Tijdens het ecologische onderzoek in 2022 en 2023, is als doel gesteld de volgende vragen te kunnen beantwoorden:

- Welke (beschermde) vleermuizen maken gebruik van de locatie;
- Welke functie heeft het gebied voor betreffende soorten;
- Wordt bij uitvoer van de ingreep de Wet Natuurbescherming overtreden.

Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties van dit aanvullende onderzoek.

2. INVENTARISATIEOPZET

In 2022 en 2023 is er een aanvullend, gericht ecologisch onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen. De toegepaste onderzoeksmethoden worden in onderstaande paragraaf nader toegelicht. Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van deze soorten (zie Tabel 1). Gezien de geringe grootte van het onderzoeksgebied, wordt verwacht dat er geen essentiële functies zijn gemist.

Bezoekdata	Starttijd	Weergesteldheid	Hoofdonderzoek
08-09-2022	00:15	14°C, droog, bewolking 5/8, wind 1 ZO	vleermuizen – balts
28-09-2022	22:00	8°C, droog, bewolking 5/8, wind 2 WZW	vleermuizen – balts
16-05-2023	21:00	12°C, droog, bewolking 3/8, wind 3 NW	vleermuizen – kraam/zomer
18-06-2023	21:30	21°C, droog, bewolking 8/8, wind 2 OZO	vleermuizen – kraam/zomer
15-07-2023	03:30	17°C, droog, bewolking 6/8, wind 1 ZW	vleermuizen – kraam/zomer

Tabel 1: Bezoekdata en weersgesteldheid.

Het veldwerk is uitgevoerd door: [REDACTED].

2.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

2.1.1 AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

Vleermuizen

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragsingsfunctie (type: Pettersson D240x, Anabat Walkabout, Batlogger M en luisterkist D500x) is de echolocatie, die vleermuizen uitzenden, voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparaat. Met behulp van de computerprogramma's Batsound en Kaleidoscoop zijn de geluiden nader geanalyseerd. Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaamenstelling en gebiedsgebruik. De voorzomerbezoeken zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven. Tijdens de nazomerronden lag de nadruk op het in kaart brengen van balts- en paarlocaties en indicaties voor winterverblijven.

Het ochtendbezoek is uitgevoerd vanaf enkele uren voor zonsopkomst tot zonsopkomst. De avondbezoeken in het voorjaar zijn gestart ruim voor zonsondergang tot enkele uren hierna. Het avondbezoek van 18 juni is met twee ecologen uitgevoerd om een extra kwaliteitslag te kunnen verkrijgen. Doordat binnen het plangebied ruige dwergvleermuizen en laatvliegers te verwachten waren, is tijdens de avondbezoeken langer gepost tot circa 2,5 uur na zonsondergang.

De bezoeken in september 2022 zijn in de avond- en nachtelijke uren uitgevoerd. Het onderzoek is minimaal 1 uur na zonsondergang gestart. De gebruikte methoden zijn gebaseerd op het vleermuisprotocol 2021 zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureau, Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging.

2.2 VOLLEDIGHEID INVENTARISATIE

Aanvullend onderzoek

De aanvullende onderzoeken zijn volgens de genoemde protocollen uitgevoerd. Een inventarisatie blijft echter uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet Natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (Zorgplicht, zie kader bijlage 3) van de Wet Natuurbescherming. Wat betreft het (voor)onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Wel moet hierbij worden opgemerkt dat de houdbaarheid van verspreidingsgegevens aan een maximale periode zijn gebonden. Voor Europees beschermde soorten als vleermuizen, geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te gebruiken bij ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet drastisch verandert waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Deze afweging dient door een ter zake kundig ecooloog of het bevoegd gezag te worden beoordeeld.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd in september 2022 en mei-juli 2023. Het onderzoek is conform het vleermuisprotocol 2021 uitgevoerd.

Door het uitvoeren van verschillende avond-, nacht- en ochtendbezoeken en gebruik van nachtcamera Pulsar om zo een maximale trefkans te verkrijgen, kan, gezien de onderzoeksinspanning en de verkregen verspreidingsgegevens, worden gesteld dat er een volledig beeld is gekregen van de functies van het gebied voor alle soorten vleermuizen.

2.3 GEBIEDSBESCHRIJVING

Het onderzoeksgebied is gelegen binnen de bebouwde kom van Lobith, gemeente Zevenaar. Het schoolgebouw is gesitueerd aan de Nieuwe Komstraat 19.

Het gebouw is opgetrokken uit gespouwde bakstenen muren, is enkel-laags gebouwd en heeft een plat dak. Langs de gehele dakrand is een daktrim aanwezig. Het gebouw is deels voorzien van gevelbekleding en heeft open stootvoegen, deze zijn echter voornamelijk op maaiveld niveau aanwezig.

De ruimte rondom het gebouw is ingericht als schoolplein, met veel verharding en speelgras. Er is sprake van achterstallig groenonderhoud waardoor sprake is van verruiging. De directe omgeving bestaat uit diverse typen woningen met openbaar groen. Langs de Nieuwe Komstraat is laanbeplanting van haagbeuk cv. aanwezig.

Zie voor gebiedsligging figuur 1 en een gebiedsimpresie bijlage 1.

Figuur 1: Ligging van het plangebied: links de ligging binnen de regio en rechts de ligging in de directe omgeving (binnen groene lijnen ligt de ligging van de omgeving van het plangebied en binnen de rode lijnen het globale plangebied). Bron luchtfoto's: Google Earth

2.4 GEPLANDE SLOOPWERKZAAMHEDEN

Aan de Nieuwe Komstraat in Lobith, gemeente Zevenaar, is Gemeente Zevenaar voornemens het bestaande schoolgebouw te slopen waardoor ruimte ontstaat voor woningbouw.

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als Ruimtelijke Ingrepen. Op deze definitie is de afweging in het kader van de Wet Natuurbescherming (hoofdstuk 4) gebaseerd.

3. ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het onderzoek weergegeven. Ter aanvulling op de onderzoeksresultaten zijn verspreidingsatlassen geraadpleegd voor de kilometerhokken waarbinnen het plangebied ligt: 205-430.

In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en eventuele aanbevelingen beschreven. In bijlage 2 zijn de verspreidingskaarten opgenomen met enkele aangetroffen, beschermde soorten. Voor een toelichting op de Wet Natuurbescherming wordt verwezen naar bijlage 3.

3.1 VLEERMUIZEN

Gezien de ecochore¹ van het plangebied en de ecologie van verschillende soorten vleermuizen, kan worden aangenomen dat het plangebied een onderdeel vormt in het leefgebied van verschillende soorten. Met name door de ligging binnen de bebouwde kom dicht bij het buitengebied met relatief veel grond in de omgeving, kan de planlocatie voor vleermuizen geschikt leefgebied vormen.

In het projectgebouw waren verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten op voorhand niet uit te sluiten. Voor geschikte verblijfplaatsen moet met name gedacht worden aan ruimten achter betimmering, spouwmuren, loodflappen en dergelijke. Om aan- of afwezigheid van vleermuizen vast te kunnen stellen, is aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd.

Gedurende het onderzoek is 1 vleermuissoort aangetroffen:

 Gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)

In bijlage 2 is de verspreidingskaart van het onderzoeksgebied met de aangetroffen soort opgenomen. Hieronder worden de resultaten per onderzoeksperiode behandeld.

3.1.1 VOORZOMERONDERZOEK - KRAAMPERIODE

Tijdens het voorzomeronderzoek zijn meerdere gewone dwergvleermuizen in het gebied aanwezig. In en rondom het plangebied wordt er door verschillende gewone dwergvleermuizen intensief gefoerageerd. Met name langs de laanbeplanting in de Nieuwe Komstraat zijn verschillende dieren lange tijd aanwezig.

Tijdens het onderzoek is in het plangebied 1 kraamverblijf vastgesteld. Het verblijf was toegankelijk via de ruimte tussen de stenen en gevelbekleding, nabij de voordeur van het gebouw. In totaal zijn 68 zwermende en inkruipende dieren tijdens een ochtendtelling vastgesteld. Hierbij werden eveneens geluiden van jongen gehoord. Tegen de muur is een ruimte hoeveelheid verse uitwerpselen zichtbaar die de aanwezigheid bevestigt - zie foto 2 in bijlage 1.

Het is aannemelijk dat de locatie ook als zomerverblijf in gebruik is.

Overige zomer- of kraamverblijven in andere delen van het gebouw zijn niet vastgesteld.

Er zijn tijdens het voorzomeronderzoek geen andere vleermuissoorten binnen het onderzoeksgebied aangetroffen.

¹ Een ecochore is een ruimtelijk begrensde ecologische eenheid, gekenmerkt door een inwendige heterogeniteit in een halfnatuurlijk of cultuurlandschap. Een ecochore bestaat uit een verzameling ecotopen; bijvoorbeeld de verschillende aan elkaar grenzende ecotopen op en rond een erf of binnen een specifiek landschapstype. Samen vormen deze ecotopen een gevarieerd landschap.

3.1.2 NAZOMERONDERZOEK – BALTS-/PAARPERIODE

In het onderzoeksgebied is tijdens het najaarsonderzoek 1 mannetje van gewone dwergvleermuis baltsend aangetroffen. Doordat gewone dwergvleermuizen baltsvluchten uitvoeren en daardoor in een vrij ruim gebied kunnen worden aangetroffen, is het exact bepalen van de paarlocatie van gewone dwergvleermuizen in het veld in veel gevallen niet mogelijk. Hierom is met behulp van nachtcamera's de baltsvlucht zo goed mogelijk in kaart gebracht. Hierbij is met name gelet op gedrag dat de locatie van een paarverblijf kon bevestigen zoals vluchten dicht langs geschikte gevels, aantikkende en lokkende mannetjes en inkruipende of stationaire dieren.

Doordat in het gebouw een kraamverblijf met vrouwtjes is aangetroffen, baltsde het maannetje gedeeltelijk in de directe omgeving van het schoolgebouw. Aan de hand van de waarnemingen is echter vastgesteld dat dit mannetje geen directe binding met het projectgebouw had.

Van overige soorten is geen baltsgedrag binnen het onderzoeksgebied geconstateerd.

Literatuur

Verspreidingsatlassen van vleermuizen laten aanwezigheid van enkele soorten in het kilometerhok en omringende hokken zien: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger.

4. TOETSING SOORTENBESCHERMING–WET NATUURBESCHERMING

4.1 ALGEMEEN

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. De soortenbescherming zoals in deze wetgeving is opgenomen, is de opvolger van de Flora- en faunawet uit 2002. In deze wetgeving is de bescherming van soorten opgenomen in drie artikelen:

 Artikel 3.5

 Artikel 3.10

Soorten die vermeld staan in artikel 3.5 betreffen soorten die zijn opgenomen in bijlage VI van de Europese Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I en het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de ingreep en het effect op beschermde soorten, kunnen nadere onderzoeken met toetsing aan de wetgeving noodzakelijk zijn. Bij eventuele negatieve effecten kan een ontheffing noodzakelijk zijn. De mogelijkheid voor ontheffing wordt getoetst aan de belangen zoals opgenomen in de Europese richtlijnen. Onder dit Artikel vallen bijvoorbeeld alle soorten vleermuizen die door de vermelding op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, Europese bescherming genieten. Soorten als bedoeld onder dit artikel worden in deze rapportage aangeduid als strikt beschermde soorten.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.10 zijn soorten van nationaal belang. Voor deze soorten geldt een iets milder beschermingsregime. Daarnaast zijn per provincie enkele soorten op de vrijstellingslijst geplaatst voor belangen als ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden of doelstelling, kunnen soorten binnen dit artikel zijn vrijgesteld van ontheffing of is nader onderzoek en ontheffing noodzakelijk.

Zie voor een uitgebreidere toelichting bijlage 3.

4.2 EFFECTEN

In deze paragraaf worden de effecten van de werkzaamheden, zoals beschreven in paragraaf 2.4, op beschermde soorten getoetst aan de Wet Natuurbescherming.

4.2.1 VLEERMUIZEN

In het te slopen schoolgebouw is de volgende verblijfplaats aangetroffen:

 1 kraamverblijf - gewone dwergvleermuis

De verblijfplaats is toegankelijk via de onderzijde van de dakrandbetimmering. De voorgenomen sloop zal resulteren in het verdwijnen van de verblijfplaats. Deze ingreep is daardoor in strijd met Artikel 3.5 lid 4 van de Wet Natuurbescherming waardoor een ontheffing met compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk is. Deze maatregelen, waaronder het afstemmen van de periode van uitvoering op de ecologie van de soort, compenserende maatregelen tijdens en na de uitvoering en dergelijke, dienen in een ecologisch werkprotocol te worden beschreven. Een en ander is maatwerk en afhankelijk van de daadwerkelijke uitvoering en mogelijkheden in de toekomstige situatie. In beginsel is het van belang dat er geen moment sprake is van een verminderd aanbod aan vaste verblijfplaatsen. Hierdoor is het noodzakelijk dat ruim vóór de uitvoering van de werkzaamheden tijdelijke (of permanente) verblijfplaatsen in de directe

omgeving worden aangebracht waarbij voldoende rekening kan worden gehouden met de gewenningstijd. Tijdens de nieuwbouw kunnen desgewenst permanente maatregelen voor de soort worden getroffen. Een en ander dient te worden beschreven in een ecologisch werkprotocol/projectplan ter onderbouwing van de aan te vragen ontheffing.

Door de aanwezigheid van 1 vaste verblijfplaats (kraamverblijf) van gewone dwergvleermuis, is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk voordat de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Eveneens zullen ruim voor de uitvoering mitigerende maatregelen moeten worden getroffen. Deze maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol te worden uitgewerkt. Dit protocol kan als projectplan ter onderbouwing van de ontheffingsaanvraag worden gebruikt.

4.2.2 LEEFGEBIED VLEERMUIZEN

De geplande werkzaamheden hebben betrekking op maatregelen in relatie tot de bestaande bebouwing. Groenstructuren in de directe omgeving blijven behouden waardoor foerageermogelijkheden en mogelijke vliegroutes behouden blijven. Hierdoor is er geen sprake van een significant negatief effect op het leefgebied van vleermuizen waardoor geen nadere afweging voor deze gebiedsfuncties noodzakelijk is.

Een eventuele toename van verlichting op de omgeving, zowel in de sloop-, bouw- als in de gebruiksfase, kan echter wel een negatief effect hebben. Hierbij moet met name gedacht worden aan een toename van (strooi)licht in de boomkronen. Door eventuele lichtbronnen zo te plaatsen dat de stralenbundels zo min mogelijk in de boomkronen schijnen, wordt een vermindering door strooilicht in foerageerkwaliteit en vlieggeleiding voorkomen.

Indien verlichting in de bouwfase noodzakelijk is, bijvoorbeeld door het plaatsen van een bouwwatch, wordt aangeraden om te kiezen voor amberkleurige verlichting. Licht in dit kleurenspectrum heeft nauwelijks tot geen negatief effect op vleermuizen.

Indien in de sloop-, bouw- en/of gebruiksfase een duidelijke toename van verlichting niet kan worden voorkomen, is vooraf afstemming met een ecooloog noodzakelijk.

Indien een duidelijke toename van verlichting in de sloop-, bouw- en/of gebruiksfase niet kan worden voorkomen, is een nadere afstemming met een ecooloog noodzakelijk.

5. CONCLUSIE

Gemeente Zevenaar is voornemens om een bestaand schoolgebouw te slopen om ruimte te maken voor nieuwbouw.

Op de planlocatie is een gericht onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd. Aan de hand van de hierdoor verkregen gegevens, aangevuld met literatuuronderzoek, is een goed beeld ontstaan van de waarde van de planlocatie voor vleermuizen.

Vleermuizen

Er is in het projectgebouw in totaal 1 vaste verblijfplaats van gewone dwergvleermuizen vastgesteld, in de vorm van een kraamverblijf.

Voor deze soort is in het kader van de Wet Natuurbescherming een ontheffing met compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk voor het verwijderen van de verblijfplaats voordat met de sloop kan worden gestart. Eveneens zullen ruim voor de uitvoering mitigerende maatregelen moeten worden getroffen. Deze maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol te worden uitgewerkt. Dit protocol kan als projectplan ter onderbouwing van de ontheffingsaanvraag worden gebruikt.

Volledigheid onderzoek

Binnen het plangebied, is onderzoek naar vleermuizen conform het vleermuisprotocol 2021 uitgevoerd. Dit onderzoek geeft een goed en volledig beeld van de aanwezigheid van vleermuizen. Aan de hand van de bevindingen van het onderzoek, de samenstelling van de aangetroffen vleermuissoorten en de onderzoeksinspanningen, kan worden gesteld dat er geen vleermuizen met een essentiële binding met de planlocatie zijn gemist. Hierdoor kan het natuuronderzoek als volledig worden beschouwd.

Gezien de aanwezigheid van een vaste verblijfplaats van gewone dwergvleermuis in de school is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming en het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen voor gewone dwergvleermuis noodzakelijk vóórdat met de feitelijke uitvoering kan worden gestart.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Literatuur

Bekker J.P, P. Twisk & A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. KNNV uitgeverij.

H. Limpens et al. (1997). Atlas van de Nederlandse Vleermuizen – Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij.

Ministerie van EZ (2014). Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis - Pipistrellus Pipistrellus. Geraadpleegd van [Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis \(rvo.nl\)](https://soortenstandaard.rvo.nl/Soortenstandaard-Gewone-dwergvleermuis)

Ministerie EZ - Regeling - Wet natuurbescherming - BWBR0037552. (2021, 1 juli). Geraadpleegd van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01#Hoofdstuk1>

Internetbronnen

NDFF, nationale databank flora en fauna (www.ndff.nl)

Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)

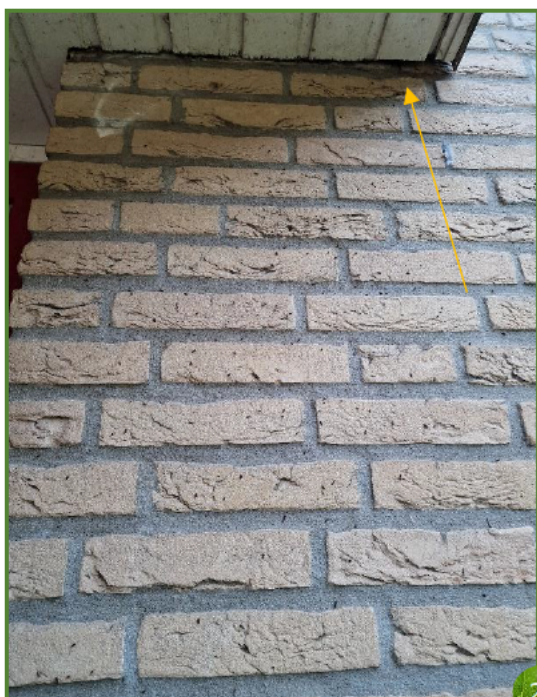
Waarneming.nl, website met soortenwaarnemingen in Nederland (www.waarneming.nl)

BIJLAGEN

- Bijlage 1: Gebiedsimpresie
- Bijlage 2: Verspreidingskaarten aangetroffen soorten;
Verspreidingskaart vleermuizen
- Bijlage 3: Toelichting Wet Natuurbescherming – soortenbescherming

BIJLAGE 1 – GEBIEDSIMPRESSIE

Bijschriften foto's

1. zijgevel van het projectgebouw, deels voorzien van gevelbekleding.
2. ruimte tussen buitenmuur en gevelbetimmering, waar aan de hand van uitwerpselen de aanwezigheid van het kraamverblijf zichtbaar is.

BIJLAGE 2 – VERSPREIDINGSKAARTEN AANGETROFFEN SOORTEN

Verspreidingskaart vleermuizen

Verspreidingskaart waargenomen vleermuizen. Het rode kader betreft het onderzochte plangebied.

Legenda:

 - gewone dwergvleermuis

Ster	- locatie kraamverblijf
Stippellijn	- baltsvlucht
Stip	- losse waarneming (indicatief, geen exacte weergave van de aantallen)

BIJLAGE 3 - TOELICHTING WET NATUURBESCHERMING – SOORTENBESCHERMING

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn in principe verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de *intrinsieke waarde* van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen waarin van iedereen wordt geacht voldoende zorg¹ in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is vastgelegd in *Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming*.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten een zorgplicht. Deze is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming:

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de onderstaande artikelen met verbodsbepalingen van toepassing:

 Artikel 3.5 en 3.8 lid 5

 Artikel 3.10

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 – lid 5

Lid 5: Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - i. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ii. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - iii. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - iv. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - v. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten – nationaal

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8 (ontheffingen voor soorten genoemd in Artikelen 3.5 *Red.*), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - i. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - ii. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

- iii. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - iv. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - v. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - vi. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - vii. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied,
 - viii. in het algemeen belang, of
 - ix. bestendig gebruik
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Ontheffing en Vrijstellingsregeling

Wanneer beschermde soorten, zoals bedoeld onder Artikel 3.1, 3.5 en 3.10, voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door het bevoegd gezag. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de bepalingen in de Wet Natuurbescherming. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Wet Natuurbescherming.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. In de meeste gevallen zal dit de betreffende provincie zijn. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de betreffende Artikelen.

Elke provincie heeft een soortenlijst gepubliceerd waarin soorten, zoals bedoeld in Artikel 3.10, in die betreffende provincie zijn vrijgesteld voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud.

Gedragcode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet Natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere dier- en plantensoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt. Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Wet Natuurbescherming: zie de brochure van het ministerie van Economische Zaken: “Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen” – 3 december 2016.